

VENDIM
Nr. 2, datë 9.2.2017

**PËR MIRATIMIN E PROGRAMIT OPERACIONAL PËR FONDIN E ZHVILLIMIT TË
RAJONEVE 2017-2018**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, të nenit 16 dhe të aneksit 3 të ligjit nr.130, datë 15.12.2016, “Për buxhetin e vitit 2017”, Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve

VENDOSI:

1. Miratimin e Programit Operacional për Fondin e Zhvillimit të Rajoneve, 2017-2018, sipas aneksit 1, bashkëlidhur këtij vendimi.

2. Ngarkohen ministri i Zhvillimit Urban, ministri i Arsimit dhe Sportit, ministri i Shëndetësisë, ministri i Kulturës, ministri i Transportit dhe Infrastrukturës, ministri i Mjedisit, ministri i Shtetit për Inovacionin dhe Administratën Publike, ministri i Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes dhe ministri i Financave për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYETARI
Niko Peleshi

Zëvendëskryeministri	Zëvendëskryetar;
Ministri i Financave	anëtar;
Ministri i Zhvillimit Ekonomik, Turizmit,	
Tregtisë dhe Sipërmarrjes	anëtar
Ministri i Zhvillimit Urban	anëtar;
Ministri i Transportit dhe Infrastrukturës	anëtar;
Ministri i Arsimit dhe Sportit	anëtar;
Ministri i Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe	
Administrimit të Ujërave	anëtar;
Ministri i Shëndetësisë	anëtar;
Ministri i Kulturës	anëtar;
Ministri i Mjedisit	anëtar;
Ministri i Punëve të Brendshme	anëtar;
Ministri i Shtetit për Inovacionin	
dhe Administratën Publike	anëtar;
Ministri i Shtetit për Çështjet Vendore	anëtar;
Kryetari i Shoqatës së Qarqeve të Shqipërisë	anëtar;
Kryetari i Shoqatës së Bashkive të Shqipërisë /	
Përfaqësuesi i Bordit të Agjencisë për Zhvillim Rajonal nr.1	anëtar;
Kryetari i Shoqatës për Autonomi Vendore /	
Përfaqësuesi i Bordit të Agjencisë për Zhvillim Rajonal nr.2	anëtar;
Përfaqësuesi i Bordit të Agjencisë për Zhvillim Rajonal nr.3	anëtar;
Përfaqësuesi i Bordit të Agjencisë për Zhvillim Rajonal nr.4	anëtar.

PROGRAMI OPERACIONAL PËR ZHVILLIMIN RAJONAL 2017–2018

I. HYRJE

Programi Operacional për Zhvillimin Rajonal është dokumenti kuadër që paraqet drejtimit kryesore të ndërhyrjes së Fondit për Zhvillimin e Rajoneve (F.ZH.R.) për periudhën 2017–2018, si edhe orientimet parimore të shpërndarjes së fondeve të F.ZH.R.

Dokumenti është hartuar në përputhje me detyrimet në kuadër të ligjit nr.130/2016, datë 15.12.2016, “Për buxhetin e vitit 2017”, aneksi 3, ku përcaktohen rregullat e funksionimit të Fondit për Zhvillimin e Rajoneve (F.ZH.R.).

II. KUADRI STRATEGJIK I POLITIKËS SË ZHVILLIMIT RAJONAL

1. Sfidat e zhvillimit të politikës

Sot ekziston nevoja për të zhvilluar një platformë koherente për zhvillimin lokal dhe rajonal, me qasjen territoriale, veç asaj sektoriale. Politikat e zhvillimit rajonal e kohezionit dhe instrumentat e lidhur me to janë pasqyrimi më i drejtpërdrejtë i qasjes territoriale, me qëllim sjelljen e perspektivës territoriale (horizontale), përmes koordinimit me instrumentat sektorial (vertikale) dhe vendim-marrës. Arsyeja pas kësaj qasjeje i ka rrënjët në nevojën për ndërhyrje të integruara për zhvillimin e territoreve dhe fuqizimin e potencialeve social-ekonomike të rajoneve, inkurajimin e modeleve të qëndrueshme të bashkëpunimit dhe partneriteteve për zhvillimin, reduktimin e diferencave socio-ekonomike midis rajoneve/territoreve dhe promovimin e fuqizimin e ekonomive lokale, rajonale e ndër-rajonale.

Qasja në “grante” ka orientim sektorial, duke nxitur kështu nevojën e financimit përmes programeve zhvillimore me dimension hapësinor/territorial, me fokus zhvillimin e rajoneve të zhvillimit¹, përmes ndërhyrjeve të integruara dhe prerjes midis sektorëve, në *objektiva kryesorë dhe drejtime prioritare*.

Nevoja për një kuadër zhvillimor të integruar të territorit është paraqitur edhe në Planin e Përgjithshëm Kombëtar të Republikës së Shqipërisë², që përbën kuadrin e politikës së zhvillimit territorial, me fokus edhe kohezionin territorial. Aty trajtohet koncepti i korridoreve strategjike, poleve të zhvillimit rajonal, konceptin e rajoneve të zhvillimit, si përpjekje për përafrimin me politikën që nxit dhe mbështet edhe Fondi Evropian për Zhvillimin e Rajoneve, si edhe me vendimin nr.961, datë 02.12.2015, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare për Zhvillimin Rajonal, të agjencive të zhvillimit rajonal dhe Agjencisë së Zhvillimit Ekonomik Rajonal”.

Ndërkohë po punohet për të hartuar një politikë (komplekse) kombëtare të zhvillimit rajonal, si edhe plotësuar kuadrin përkatës ligjor, të lidhura me të, gjithashtu për të bërë përmirësime të tjera për zbatimin e politikës (përmes reformës për zhvillimin rajonal), sidomos nën

¹ Sipas vendimit të Këshillit të Ministrave nr.961, datë 2.12.2015, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare për Zhvillimin Rajonal, të agjencive të zhvillimit rajonal dhe Agjencisë së Zhvillimit Ekonomik Rajonal”

² Miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave, nr.881, datë 14.12.2016.

perspektivën e integritimit në BE dhe përafrimit me politikën e kohezionit të BE-së dhe fondeve strukturore (Kapitulli 22).

2. Konteksti i politikës rajonale të BE-së për zhvillimin rajonal

Në Evropë qasja ndaj zhvillimit rajonal ka përparuar dhe është transformuar nga një politikë shtetërore mbështetëse të zhvillimit, në një politikë që synon nxitjen e rajoneve (territoreve) për të gjeneruar zhvillim, duke vënë në përdorim burimet e tyre dhe duke konkurruar midis tyre. Po ashtu, edhe dimensionin territorial po fiton gjithnjë e më shumë hapësirë në formulimin dhe zbatimin e politikave evropiane.

Fondi Evropian i Zhvillimit të Rajoneve (FEZHR) për periudhën 2014–2020 i fokuson investimet në disa akse prioritare, të njohura si “përqendrime tematike”, përkatësisht:

- inovacioni dhe hulumtimi;
- axhenda dixhitale;
- mbështetje për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme (SME);
- ekonomia e ulët të karbonit.

FEZHR-ja, gjithashtu, i kushton vëmendje të veçantë karakteristikave specifike territoriale. Masat e FEZHR-së janë projektuar për të reduktuar problemet ekonomike, mjedisore dhe sociale në zonat urbane me fokus të veçantë në zhvillimin e qëndrueshëm urban.

Të paktën 5% e burimeve të FEZHR-së janë të vendosura përmes “veprimeve të integruara”, të menaxhuara nga qytetet.

Zonat e disavantazhuara nga një këndvështrim gjeografik (zonat e largëta malore ose zonat me popullsi të ulët) përfitojnë nga trajtimi i veçantë. Së fundi, zonat larg qendrës gjithashtu përfitojnë nga ndihma specifike e FEZHR-së, për të trajtuar disavantazhet e mundshme për shkak të largësisë së tyre.

3. Kuadri ligjor për zhvillimin rajonal

Ligji vjetor i buxhetit³ përbën bazën kryesore ligjore të lidhur me funksionimin e Fondit për Zhvillimin e Rajoneve (F.ZH.R.), si instrument zhvillimor dhe një mekanizëm financiar konkurrues, që mbështet politikën kombëtare të zhvillimit rajonal dhe lokal. Sipas tij, qëllimi i F.ZH.R. është sigurimi i zbatimit të objektivave të politikës së kohezionit territorial, për të patur rajone me zhvillim të balancuar, konkurruese dhe me zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, social e mjedisor. F.ZH.R. përbëhet e financohet nga 6 programe buxhetore, të disa ministrive.

Aneksi 3 i ligjit përcakton 3 Programet kryesore, pjesë e F.ZH.R., të cilat mbështesin dhe financojnë politikën e zhvillimit rajonal dhe kohezionit territorial: (i) Programi i Zhvillimit të Infrastrukturës Vendore dhe Rajonale, (ii) Programi për Mbështetjen për Ekonominë, (iii) Programi Shqipëria Dixhitale, të cilat mbështesin projektet me ndikim në zhvillimin rajonal dhe lokal që:

- a) Nxisin zhvillimin rajonal dhe lokal dhe ndikojnë në arritjen e objektivave të zhvillimit, kohezionit territorial dhe rritjes së konkurrueshmërisë së rajoneve tona;
- b) Mbështesin krijimin dhe funksionimin e partneriteteve ndërvendore dhe rajonale midis vetë njësisë të qeverisjes vendore, dhe agjentëve të tjerë të zhvillimit;

³ Ligji nr.130/2016, datë 15.12.2016, “Për buxhetin e vitit 2017”.

- c) Nxisin dhe mbështesin krijimin e partneriteteve, në nivelin rajonal dhe vendor, me natyrë ekonomike publike dhe private, në forma organizimi tregëtar, me qëllim shtimin e burimeve të investueshme, sidomos në ata sektorë që kanë prioritet për zhvillimin lokal dhe rajonal, dhe qëndrueshmërinë e investimeve dhe projekteve përmes përballueshmërisë financiare dhe kthimit;
- d) ofrojnë asistencë, agjentëve zhvillimorë të interesuar për të hartuar e zbatuar projekte që mbështesin arritjen e objektivave të zhvillimit.

Aneksi 3 i ligjit përcakton përgjegjësitë dhe role kryesore të mekanizmit për funksionimin e F.ZH.R., ku struktura vendimmarrëse është përcaktuar Komiteti për Zhvillimin e Rajoneve (K.ZH.R.).

Një akt i rëndësishëm ligjor është edhe Vendimi nr.961 i Këshillit të Ministrave, datë 2.12.2015, “Për krijimin, organizimin dhe funksionimin e Agjencisë Kombëtare për Zhvillimin Rajonal, të agjencive të zhvillimit rajonal dhe Agjencisë së Zhvillimit Ekonomik Rajonal”.

Vendimi përcakton krijimin, funksionimin dhe mënyrën e organizimit të Agjencisë Kombëtare për Zhvillimin Rajonal (A.K.ZH.R.), katër agjencive të zhvillimit rajonal (A.ZH.R.) dhe Agjencisë së Zhvillimit Ekonomik Rajonal (A.ZH.E.R.). Këto struktura kanë misionin e promovimit të një politike të përbashkët investimesh, të integruara, për zhvillimin e rajoneve dhe potencialeve të tyre, inkurajimin e një modeli sa më të gjërë bashkëpunimi, krijimin e partneriteteve publik-privat me interes të përbashkët zhvillimi, ngritjen e rrjetëzimeve rajonale dhe ndër-rajonale, zvogëlimin e dallimit hendekut mes ndërmjet zonave të zhvilluara dhe të pazhvilluara, si dhe projekte publike e private.

Vendimi miraton katër rajone zhvillimi, të cilat nuk janë zona administrative-territoriale, por janë zona/territore të lidhura me programimin dhe zbatimin e një politike të integruar zhvillimi rajonal dhe kohezioni territorial. Këto rajone janë si vijon:

- **Rajoni i zhvillimit 1** - përfshin qarqet Shkodër, Lezhë dhe Kukës
- **Rajoni i zhvillimit 2** - përfshin qarqet Tiranë, Durrës dhe Dibër
- **Rajoni i zhvillimit 3** - përfshin qarqet Elbasan, Korçë dhe Berat.
- **Rajoni i zhvillimit 4** - që përfshin qarqet Fier, Vlorë dhe Gjikastër

Në kuadër të reformës së zhvillimit rajonal, të ndërmarrë nga qeveria shqiptare, me asistencën e partnerëve ndërkombëtarë, është punuar për zhvillimin e mëtejshëm të politikës kombëtare për zhvillimin rajonal. Gjatë vitit 2016 u hartua një dokument kuadër politikash, i cili mbështeti përgatitjen e një projektligji për zhvillimin rajonal. Ky projekakt u konsultua me institucionet qendrore e vendore dhe pritet të progresojë gjatë vitit 2017, me diskutime në Këshillin e Ministrave dhe në Kuvend. Miratimi i këtij projekt-ligji krijon mundësinë e plotësimit të mëtejshëm me aktet nënligjore, si dhe hartimin e Programit Operacional për Zhvillimin Rajonal, si një dokument programor afatmesëm.

4. Kuadri strategjik për zhvillimin rajonal – Kuadri i politikës

Dokumentet kryesore strategjike të kuadrit strategjik për zhvillimin rajonal, janë (por pa u kufizuar): Programi i Qeverisë, Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (S.K.ZH.I.) 2015-2020, si edhe disa strategji sektoriale/ndërsektoriale, Plani i Përgjithshëm Kombëtar, Plani i Integruar i Bregdetit Tiranë – Durrës etj.

Programi i qeverisë përcakton si prioritet të politikës për rajonalizimin (ndarjen e vendit në rajone) edhe reformën rajonale. Programi lidhet me:

- i) krijimin e rajoneve dhe rikonfigurimin e qarqeve sipas modeleve evropiane të rajoneve dhe vetëqeverisjes;
- ii) udhëheqjen e re lidhur me politikën zhvillimore kombëtare dhe rajonale;
- iii) rritjen e funksioneve dhe kompetencave të njësisë ekonomike të qeverisë shqiptare në nivel rajonal;
- iv) rritjen e burimeve financiare dhe aseteve në rajonet respektive;
- v) modelin e ri dhe më efikas për autoritetet qendrore dhe lokale në nivel rajonal;
- vi) reformën vendimtare për përfshirjen e Shqipërisë si një vend kandidat i BE-së;
- vii) mbështetjen teknike dhe fondet nga instrumentet e BE-së për fuqizimin e rajoneve.

Një dokument me rëndësi për politikën e zhvillimit rajonal dhe kohezionit territorial është edhe Strategjia Kombëtare për Zhvillim dhe Integrim (S.K.ZH.I.) 2015-2020, miratuar me VKM nr.348, datë 11.5.2016. Ky është dokumenti themelor për orientimin e politikave kombëtare, me qëllim arritjen e standardeve të nevojshme për integrimin e vendit në BE, të kombinuar me axhendën zhvillimore dhe Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm.

SKZHI identifikon si sfidat kryesore për t'u adresuar gjatë viteve 2015-2020, si më poshtë:

- nevoja për adresimin e zhvillimit të pabarabartë midis rajoneve brenda vendit dhe në kontekstin ndërkombëtar;
- balancimi i zhvillimit midis rajoneve dhe brenda bashkive, midis zonave urbane e atyre rurale, si dhe midis zonave bregdetare e atyre periferike malore;
- trajtimi i aspekteve që lidhen me migrimin dhe emigrimin (brenda e jashtë vendit);
- trajtimi i aspekteve që lidhen me mbipopullimin në zonat më të zhvilluara dhe largimin nga zona të tjera;
- nevoja për trajtimin e dobësive në kuadrin e politikave dhe kapaciteteve institucionale.

SKZHI-ja përcakton vizionin për politikën e zhvillimit rajonal, të bazuar në zhvillimin e balancuar, duke rritur kështu konkurrueshmërinë e vendit. Gjithashtu, SKZHI paraqet objektivat strategjike afatgjatë të politikës së zhvillimit rajonal, si vijon:

1. Nxitja e konkurrueshmërisë mes rajoneve, përmes nxitjes së zhvillimit të qëndrueshëm socio-ekonomik të komuniteteve të tyre, duke ofruar mbështetje për:

- sigurimin e zhvillimit ekonomik, krijimin e vendeve të punës dhe ofrimin e arsimit profesional, duke iu përgjigjur nevojave të tregut të punës;
- përmirësimin e infrastrukturës lidhëse ndërmjet dhe brenda rajoneve;
- zgjerimin e funksioneve të zonave dhe diversifikim të ekonomive rurale;
- nxitjen e përdorimit të burimeve unike social-ekonomike e kulturore të rajoneve.

2. Rritje e kohezionit rajonal, nëpërmjet uljes së pabarazive ekzistuese në shfrytëzimin e burimeve, produktivitetin dhe standardet sociale/mjedisore, nëpërmjet:

- përmirësimit të standardeve të infrastrukturës publike dhe rrjeteve të shërbimeve;
- sigurimit të mbrojtjes rajonale të integruar të mjedisit;
- sigurimit të rritjes së investimeve publike në rajonet më pak të zhvilluara.

3. Menaxhim efektiv i zhvillimit rajonal, nëpërmjet një nxitjeje të re e pragmatike për zhvillimin rajonal, duke përdorur me efikasitet burimet e kufizuara menaxheriale, nëpërmjet:

- ndërtimit të kapaciteteve për zhvillimin rajonal në të gjitha nivelet e qeverisjes;
- krijimit të mekanizmave efikasë dhe eficientë për menaxhimin e zhvillimit rajonal;

- përmirësimit të bashkëpunimit ndërsektorial dhe aplikimit të qasjes territoriale të zhvillimit;
- përmirësimit të koordinimit në procesin e hartimit të strategjive përmes përfshirjes së aktorëve rajonalë, për të garantuar që strategjitë sektoriale (koordinimi vertikal) marrin në konsideratë specifikat rajonale, si dhe strategjive e programeve rajonale, që integrojnë objektivat e strategjive sektoriale;
- krijimit të një sistemi monitorimi të kombinuar me zbatimin e strategjive rajonale në nivel rajonal, sipas standarde të njëjta, vendosura nga qeverisja qendrore.

SKZHI paraqet një nxitje gjithëpërfshirëse për decentralizimin dhe forcimin e qeverisjes vendore, në përputhje me parimet e Kartës Evropiane të Autonomisë Vendore dhe me parimet mbi qeverisjen vendore, të sanksionuara në dokumentet administrative evropiane, me qëllim sigurimin politik, decentralizimin administrativë e fiskal.

Pjesë e kuadrit të politikës ku mbështetet Programi Operacional për Zhvillimin Rajonal është edhe Plani i Përgjithshëm Kombëtar i Republikës së Shqipërisë⁴, strategjitë sektoriale e ndërsektoriale, si edhe deklaratat e politikave të programeve buxhetore, që financojnë Fondin për Zhvillimin e Rajoneve.

Veç të tjerave, ky program mbështetet edhe në Strategjinë Kombëtare Ndërsektoriale për Decentralizimin dhe Qeverisjen Vendore 2015-2020 (SKNDQV), ku paraqitet vizioni i qeverisë shqiptare për forcimin e demokracisë vendore dhe përparimin e procesit të decentralizimit sipas standardeve më të përparuara evropiane, orientuar edhe nga Politika e Kohezionit e BE-së.

Politika jonë e Zhvillimit Rajonal dhe veprimet reformuese orientohen edhe nga politika e kohezionit e BE-së, në rrugën e Shqipërisë drejtë integritit, përmes harmonizimit dhe përafrimit.

5. Mekanizmat institucionalë dhe instrumentet financiare për zhvillimin e rajoneve

Në bazë të aneksit 3, të ligjit nr.130/2016, “Për buxhetin e vitit 2017”, instrumenti i financimit, i cili adreson praktikisht disa aspekte dhe çështje të zhvillimit rajonal, është Fondi për Zhvillimin e Rajoneve.

Fondi për Zhvillimin e Rajoneve përfaqëson një instrument zhvillimor dhe një mekanizëm financiar konkurrues që mbështet politikën kombëtare të zhvillimit rajonal e vendor, për të siguruar zbatimin e objektivave të politikës së kohezionit territorial, për të pasur rajone me zhvillim të balancuar, konkurruese dhe me zhvillim të qëndrueshëm ekonomik, social e mjedisor.

Fondi për Zhvillimin e Rajoneve përbëhet nga 3 programe financimi:

1. “Programi i zhvillimit të infrastrukturës vendore dhe rajonale”, i cili përbëhet nga 6 grante konkurruese (infrastruktura vendore dhe rajonale, arsimi, shëndetësia, art-kultura, ujësjellës-kanalizimet, rehabilitimi mjedisor, gjelbërimi dhe pyllëzimi).
2. Programi “Shqipëria dixhitale” përbëhet nga granti për Shqipërinë dixhitale.
3. “Programi i mbështetjes për ekonominë” përbëhet nga dy grante.

Ministritë përkatëse, sipas granteve konkurruese, parashikojnë në programet e tyre buxhetore, vjetore dhe 3-vjeçare, një përqindje të caktuar buxheti, për formimin e Fondit për Zhvillimin e Rajoneve.

Grantet konkurruese më domethënëse nga pikëpamja e financimit janë:

⁴ Miratuar me vendim të Këshillit të Ministrave, nr.881, datë 14.12.2016.

1. granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale.
2. grantet për arsimin;
3. granti për shëndetësinë;
4. granti për artin dhe kulturën;
5. granti për ujësjellës-kanalizime;
6. granti konkurrues për rehabilitim mjedisor, gjelbërim dhe pyllëzim.

Në ndryshim nga grantet e tjera, granti “Shqipëria dixhitale” dhe grantet e “Programit të mbështetjes për ekonominë” e kanë burimin e financimit nga Programi buxhetor “Infrastruktura vendore dhe rajonale”, pranë Ministrisë së Zhvillimit Urban

5.1 Fondi për Zhvillimin e Rajoneve – retrospektiva dhe perspektiva

Për vitin 2014, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve u orientua për financimin e projekteve të reja në përgjigje të nevojave të njësive të qeverisjes vendore dhe orientimit të ri të politikës dhe objektivave, por edhe financimin e detyrimeve të prapambetura për projektet në vazhdim, të periudhës 2012-2013.

Për vitin 2015, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve ka financuar projekte të reja, në funksion të programit me objektiv kryesor rilindjen urbane, përmes zhvillimit të bashkjetesës qytetare, orientuar në rehabilitimin e shesheve, bulevardeve, pedonaleve, pazareve, ballinave ujore dhe hapësirave publike, rrotull kalave apo objekteve me interes turistik, të trashëgimisë kulturore dhe historike dhe projektet në vazhdim nga viti i mëparshëm.

Për vitin 2016, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve u orientua për financimin e projekteve të reja, që mbështesin ndërhyrjet e nisura dhe fuqizimin e impaktit të tyre, si dhe filloi të përvijohet si drejtim edhe fuqizimi dhe stimulimi i ekonomive lokale.

Për vitin 2017, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve synon rritjen e efektivitetit dhe efikasitetit të politikave, duke kontribuar në forcimin e qyteteve/fshatrave dhe komuniteteve por edhe në fuqizimin e mundësive për ekonomi lokale dhe rajonale, si edhe promovimin e rajoneve konkurruese me një zhvillim të qëndrueshëm social, ekonomik dhe mjedisor, në zbatim të politikës së kohezionit territorial.

Sipas aneksit 3, të ligjit “Për buxhetin për vitin 2017”, shtyllat kryesore të investimeve të F.ZH.R konsistojnë në:

- Zhvillimin e infrastrukturës lokale, rajonale dhe urbane;
- Mbështetjen për ekonominë;
- Shqipëria dixhitale.

III. SFIDAT DHE POTENCIALET

1. SFIDAT

Në zhvillimet e ndodhura gjatë vitit 2016 u hodhën hapa konkretë në strukturimin e Fondit për Zhvillimin e Rajoneve dhe analizën për përgatitjen e dokumenteve të reja të politikës së zhvillimit rajonal (për tre vitet në vijim), përgatitjen e projektligjit për zhvillimin rajonal dhe kohezionin, konceptin e katër rajoneve të zhvillimit të vëndit, si dhe ngritjen e katër agjencive të zhvillimit rajonal dhe Agjencisë së Zhvillimit Ekonomik Rajonal.

Sfida kryesore në procesin e rajonalizimit është nxitja e zhvillimit të qëndrueshëm rajonal, rritja e kohezionit nëpërmjet uljes së pabarazive ekzistuese në shfrytëzimin e burimeve, produktivitetin dhe standardet sociale/mjedisore, nëpërmjet menaxhimit efektiv të zhvillimit rajonal, përmes ngritjes së një sistemi të menaxhimit rajonal me parimin e qeverisjes në shumë nivele.

Sfidë tjetër e rëndësishme është edhe aktivizimi i potencialeve, përmes një qasjeje metabolike, për të nxitur krijimin e vlerës për ekonomi rajonale dhe që rritja të financojë kështu uljen e pabarazisë së zhvillimit me vend të vetëm ndërhyrjeve ekualizuese dhe mbështetëse.

1.1 Demografia dhe potencialet territoriale

Sipas të dhënave, ndryshimet demografike në Shqipëri do të sjellin ndryshime të konsiderueshme në dekadën e ardhshme. Sipas parashikimeve të popullsisë së Shqipërisë (2011-2031), ajo do të përjetojë një rënie të numrit të lindjeve dhe rritja e saj natyrore do të jetë e barabartë me zero, d.m.th. lindjet do të jenë të barabarta me numrin e vdekjeve, në 2027.

Rajoni i zhvillimit 1 - përfshin qarqet Shkodër, Lezhë dhe Kukës. Ky rajon ka potenciale në zhvillimin e turizmit malor duke u përfaqësuar me pasuri të rralla natyrore si: Parku Kombëtar i Luginës së Valbonës si dhe intenerarin turistik të alpeve. Infstruktura kryesore lidhëse e ngritur dhe daljet në Malin e Zi dhe Kosovë stimulojnë zhvillimin e turizmit ndërkufitar. Ky territor është gjithashtu i pasur me burime natyrore dhe prodhime të veçanta bujqësore.

Popullsinë më të madhe në këtë rajon e ka qarku i Shkodrës me 215.483 banorë në 2016, me një dendësi 64 banorë për km². Qarku i Lezhës ka dendësinë më të lartë në rajon, me 83 banorë për km² dhe me një popullësi totale prej 135.613 banorësh. Ndërsa qarku i Kukësit ka dendësinë më të ulët në nivel kombëtar, me 35 banorë për km² dhe me një popullësi prej 84.035 banorësh për vitin 2016.

Rajoni i zhvillimit 2 - përfshin qarqet Tiranë, Durrës dhe Dibër. Ky rajon ka potenciale të zhvillimit ekonomik, si qendra e shërbimeve kryesore, dhe vendndodhja e aeroportit kombëtar. Ky rajon përveç daljes në detin Adriatik me anë të portit kryesor kombëtar ka dalje tokësore gjithashtu me Maqedoninë.

Fasha ekonomike e Duranës përbën një potencial zhvillimi jo vetëm për rajonin, por në nivel kombëtar. Territori përshkohet nga Rruga e Arbrit dhe pjesë e vlerave historike me rëndësi kombëtare është dhe intenerari historik i Skënderbeut.

Qarku i Tiranës, për vitin 2016, numëron popullsinë më të madhe jo vetëm në nivel rajoni, por edhe në nivel kombëtar, me 811.649 banorë dhe gjithashtu me dendësinë më lartë prej 489 banorësh për km². Qarku i Durrësit ka një popullsi prej 278.775 banorësh, me një dendësi që arrin 363 banorë për km². Ndërsa qarku i Dibrës me 55 banorë për km² (ndër dendësitë më të ulta në nivel kombëtar) ka një popullësi totale për 2016, me 134.153 banorë.

Rajoni i zhvillimit 3 - përfshin qarqet Elbasan, Korçë dhe Berat. Ky rajon ka potenciale të mëdha të zhvillimit të turizmit të brendshëm kulturor, malor dhe liqenor, që stimulojnë turizmin e avenurës dhe atë sportiv (sportet e dëborës dhe të ujit). Territori karakterizohet nga asete historike dhe trashëgimi kulturore, gjithashtu është vendndodhja e "Via Egnatia" Porta e Lindje-Perëndimit. Rajoni ka dalje në Maqedoni dhe Greqi, ç'ka e bën dhe portën hyrëse lindore komëtare.

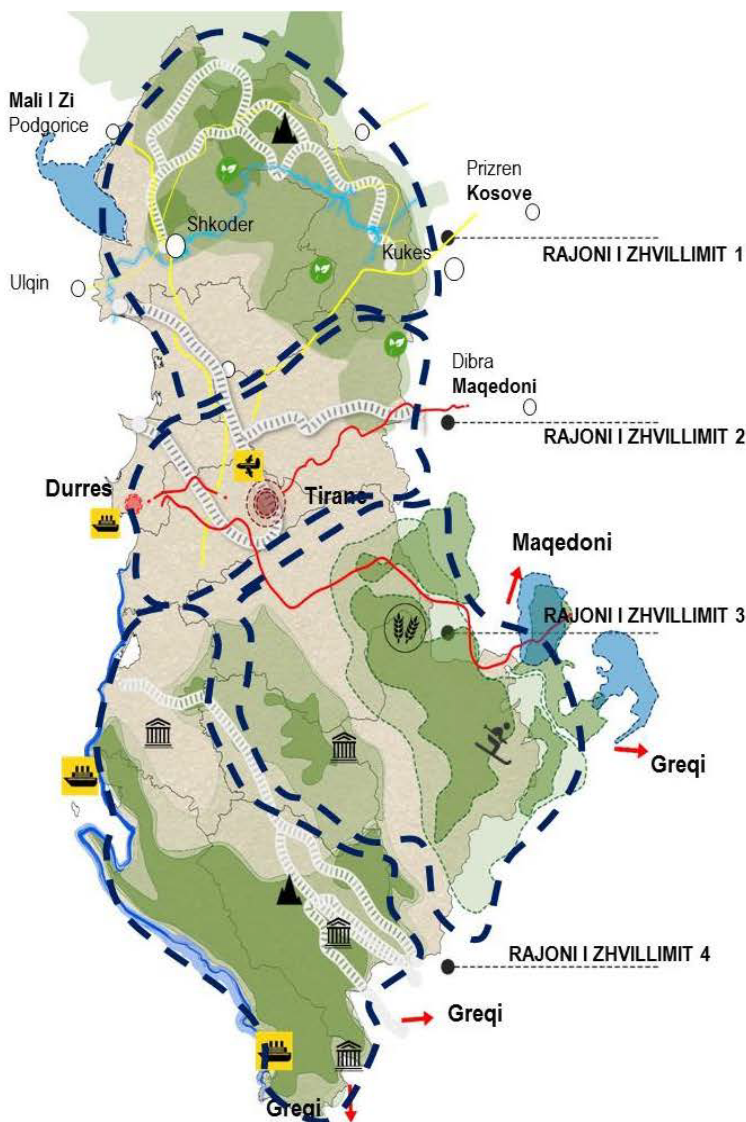
Qarku Elbasan ka popullsinë më të madhe në rajon dhe renditet i treti në nivel kombëtar pas Tiranës dhe Fierit, me 298.913 banorë e me një dendësi prej 91 banorë për km². I dyti në rajon është qarku i Korçës me 221.706 banorë e me një dendësi prej 63 banorë për km². Qarku i Beratit ka 139.815 banorë dhe një dendësi prej 77 banorë për km².

Rajoni i zhvillimit 4 - përfshin qarqet Fier, Vlorë dhe Gjorkastër. Ky rajon ka potenciale të zhvillimit të turizmit bregdetar nga vendndodhja e pasurive të vyera peisazhistike dhe rivierës shqiptare. Gjithshtu, ky territor është mjaft i pasur me asete historike dhe trashëgimi kulturore

të mbrojtura nga UNESCO, si dhe në të shtrihen inteneraret historik të Bektashinjve dhe Alipashës. Rajoni i zhvillimit 4 është porta hyrëse jugore e Shqipërisë me dy pika kufitare me Greqinë dhe dy porte të rëndësishëm në detin Jon.

Qarku i Fierit renditet i dyti në nivel kombëtar me një popullsi prej 312.448 banorësh e me një dendësi 169 banorë për km² në vitin 2016. Nga ana tjetër, në këtë rajon qarku i Gjirokastrës ka dendësinë më të ulët edhe në nivel kombëtar, 24 banorë për km², me një popullsi prej 70.331 banorë. Qarku i Vlorës ka një popullsi prej 183.105 banorësh, me dendësi 69 banorë për km².

Një përmbledhje e shkurtër orientuese e disa potencialeve ose karakteristikave për secilin rajon gjëndet në tabelën si më poshtë:

Rajoni i Zhvillimit I

- Potenciale për turizëm malor
- Parku kombëtar Lugina e Valbonës
- Itenerari turistik i Alpeve
- Pasuri hidrike
- Infrastruktura lidhëse e ngritur
- Dalje në Malin e Zi dhe Kosovë
- Turizëm ndërkufitar
- Burime natyrore dhe prodhime të veçanta bujqësore

Rajoni i Zhvillimit II

- Shërbimet kryesore publike
- Potenciale për zhvillim ekonomik
- Fasha ekonomike DURANA
- Aeroporti Kombëtar
- Porti detar më i madh në vend
- Itenerari historik i Skënderbeut
- "Rruga e Arbrit"
- Dalje në Maqedoni

Rajoni i Zhvillimit III

- Potenciale të turizmit kulturor / malor / liqenor
- Turizëm sportive dhe I aventurës (*sportet e dëborës dhe ujit*)
- "Via Egnatia" Porta e Lindje -Perëndimit
- Dalje në Maqedoni dhe Greqi
- Asete historike dhe trashëgimi kulturore
- Potencialet bujqësore dhe për agro-turizmin

Rajoni i Zhvillimit IV

- Potenciale të turizmit bregdetar "Riviera Shqiptare"
- Pasuri peisazhistike
- Lugina e Vjosës
- Itenerari historik i Bektashijve
- Itenerari historik i Ali Pashës
- Asete historike dhe trashëgimi
- Kulturore *UNESCO sites*
- Porti detar
- 2 Pika kufitare me Greqinë
- Potencialet për agro-turizëm dhe akua-kulturë

1.2 Ndërlidhja rajonale dhe ndër-rajonale

Bashkëveprimi, krijimi i partneriteteve rajonale dhe ndër-rajonale mbetet një nga sfidat kryesore të politikës së zhvillimit rajonal dhe kohezionit territorial. Por edhe ndërlidhja rajonale përmes infrastrukturës së zhvillimit midis bashkive të vëndit, por edhe qarqeve të një rajoni etj.

Rëndësi të vecantë ka edhe fuqizimi i lidhjes midis prodhimit dhe konsumit dhe shërbimeve me përfituesit (Aneks 2).

1.3 Infrastruktura për zhvillimin rajonal

Sipas ndarjes së re administrative-territoriale, Shqipëria ka 61 njësi vendore. Rreth 9,451 km është gjatësia e rrugëve rurale rajonale. Shqipëria shtrihet në pjesën perëndimore të gadishullit të Ballkanit. Korridoret më të rëndësishme rrugore janë: rruga Tiranë-Kukës-Prishtinë, Tiranë-Librazhd-Maqedoni, Tiranë-Korçë-Greqi, Tiranë-Fier-Gjirokastrë-Kakavijë, Tiranë-Shkodër-Podgoricë. Po ashtu, vendi ka dalje në detet Adriatik e Jon, nëpërmjet portit të Durrësit, portit të Vlorës, portit të Sarandës, si dhe atij të Shëngjinit.

Ka disa pika kufitare: dy në Shkodër me Malin e Zi (Muriqan dhe Hani i Hotit), me Kosovën (Morinë, Has dhe Tropojë); me Maqedoninë me anë të pikës kufitare të Bllatës dhe të Qafë-Thanës; me Greqinë në pikat Kapshticë, Kakavijë dhe Qafë-Botë.

Nevojitet të konsiderohet zhvillimi i zonave rurale dhe nxitja e zhvillimit të komunikimit ndërrajonal, si sfida për t'u adresuar.

Edhe zhvillimi i rajoneve ndërkufitare përmes ndërlidhjes, por edhe ndërveprimit ekonomik dhe të shërbimeve është një sfidë, por edhe potencial.

1.4 Situata në zonat urbane dhe rurale, si dhe diversiteti ndër-rajonal

Mesatarisht, rreth 48.7% e të gjithë popullsisë banon në zonë urbane, duke reflektuar një tregues mesatar të urbanizimit. Kjo do të thotë se pjesa më e madhe e popullsisë gjendet në zonat rurale, duke i dhënë vendit një fizionomi të zhvillimit të orientuar në aspektin rural. Ndërkohë që nevojitet të adresohet zbutja e varfërisë, zbutja e pabarazive rajonale, promovimi dhe forcimi i ekonomive lokale, krijimi i identiteteve lokale dhe rajonale.

2. POTENCIALET

2.1. Zhvillimi i shoqërisë së informacionit dhe teknologjisë

Shkalla e përdorimit të shërbimeve të komunikimeve elektronike, si telefoni celular, internet etj. është rritur vit pas viti. Vrojtime të ndryshme tregojnë se dhe përdorimi i aparateve “*smart*”, tabletave etj. është rritur. Gjithashtu, vërehet një trend në rritje për trafikun e komunikimeve data dhe ulje të trafikut telefonik (zanor). Kjo është një tendencë globale që reflektohet dhe në vendin tonë. Penetrimi i internetit (sipas të dhënave të publikuara nga ITU-ja) për Shqipërinë vlerësohet në afër 60%, penetrimi i *broadband-it* dhe veçanërisht rritja në segmentin *mobile broadband* në nivel 37%, në fund të vitit 2013, bazuar në të gjitha llojet e pajisjeve, përfshirë *smartphone* dhe *tablete*. Pavarësisht nga progresi në fushën e TIK-ut, Shqipëria duhet të rritet drejtë nivelit mesatar, jo vetëm të vendeve të BE-së, por edhe atyre të rajonit lidhur me aksesin në infrastrukturat dhe shërbimet *broadband* dhe kjo është e lidhur me diferencën e madhe të zhvillimit që ekziston midis rajoneve të ndryshme të vendit.

Përdorimi i TIK-ut në disa njësi të qeverisjes qendrore dhe vendore ka gjetur hapësirë në përmirësimin e aksesit të shërbimeve, lehtësimin e qasjes ndaj informacionit, përmirësimit të cilësisë së shërbimeve në një numër fushash të veprimtarisë së pushtetit.

Ky potencial duhet zhvilluar, si në pikëpamje të infrastrukturës ekonomike, por edhe si një mënyrë e uljes së pabarazisë në zhvillim, përmes rritjes dhe përmirësimit të aksesit në shërbime. Konektiviteti dixhital duhet stimuluar, krahas formave tradicionale të ndërlidhjes rajonale.

Prezantimi i Programit “Shqipëria dixhitale” synon të mbështesë më tej, zhvillimin e këtij potenciali, aksesin në shërbime dhe konkurrueshmërinë rajonale.

2.2. Turizmi dhe kultura

Turizmi mund të jetë i tre drejtimeve kryesore: për plazh (det, liqen dhe ballinat ujore, etj.); për mal dhe për atraksione kulturore (kala dhe vepra historike). Asete natyrore, ato kulturore dhe historike, tradita dhe kapitali social etj. duhen vlerësuar si potenciale të zhvillimit rajonal.

2.3. Zhvillimi rajonal mund të arrihet përmes rritjes së konkurrueshmërisë së rajoneve

Shqipëria dhe rajonet e zhvillimit kanë potenciale mjaft të vlefshme për zhvillimin e një turizmi që siguron zhvillim ekonomik afatgjatë dhe prosperitet social e mjedisor (shiko hartën në aneksin 1). Vendi ka 450 km bregdet, nga të cilat 300 km në detin Adriatik dhe 150 km në detin Jon. Aty gjenden rreth 24 zona potenciale për zhvillim cilësor turizmi. Ndërkohë, më shumë se gjysma e sipërfaqes së vendit janë zona malore ku ndodhen edhe 15 zona të tjera që kanë gjithashtu potenciale për zhvillimin e turizmit.

Krahas potencialit të zonave turistike detare, Shqipëria ka mjaft potenciale të tjera në brendësi të vendit, përfshi: i) tre liqene (Shkodër, Ohër dhe Prespë), një rrjet liqenesh të vegjël (Dumre, Lurë etj.) dhe dhjetëra liqene artificiale.

Vendi ka 15 parqe kombëtare, zona të ndjeshme ekologjike emeralde dhe zona të tjera pyjore kudo; ii) ekziston një trashëgimi e pasur arkeologjike, përfshirë: Butrintin (UNESCO), Apoloninë, Bylisin dhe Durrësin. Vendi ka dy qytete muze: Beratit dhe Gjirokastrën (UNESCO), dhe mjaft të tjera me cilësi të veçanta arkitektonike apo të traditës (si zonat e kalave, pazareve, etj.); iii) kultura shqiptare ka larmi besimesh fetare, folklori, traditash dhe kostumesh popullore; shumëllojshmëri punimesh artizanale e kulinarie; njerëzit janë miqësorë e mikpritës me të huajt dhe përgjithësisht njohin gjuhët e huaja.

Klima është mesdhetare, me një sezon relativisht të gjatë veror dhe dimër të butë e të lagësht. Asetet natyrore dhe kulturore kanë nevojë (pjesa më e madhe e tyre) për rehabilitim dhe për kthimin e tyre në destinacione të arritshme. Ato shërbejnë si pika të potencialit vendor dhe rajonal, që mund të dinamizojë ekonominë e lidhur, por edhe zhvillimin social dhe kulturor, për diversitetin dhe konkurrueshmërinë rajonale.

Në këtë pikë, F.ZH.R.-ja ka luajtur një rol në konvergjencë me politikat e Ministrisë së Mjedisit, duke financuar projektet për pyllëzim të zonave të caktuara (si për shembull, në Sarandë, Makaresh etj.), projekte këto me rëndësi për mbrojtjen dhe rigjenerimin e mjedisit. Mbështetja është dhënë edhe në zonat e potencialit natyror (projektet e ballinave ujore), historik dhe ekonomik, zonat rrotull kalave, pazaret tradicionale etj.

2.4 Bashkëpunimi ndërvendor

Ka shumë raste që mund të konsiderohen si shembull suksesi i bashkëpunimit ndërvendor, pasi janë bërë pjesë e disa projekteve të financuara nga burime të jashtme, ku janë zhvilluar skema të bashkëpunimit rajonal dhe ndërvendor, kryesisht në fushën e mjedisit, bujqësisë dhe turizmit etj.

Përvoja në këto bashkëpunime jep shenja pozitive për synimet e politikës për zhvillimin e rajoneve, për krijimin e partneriteteve dhe rrjetëzimeve rajonale e ndërrajonale. Fondi për Zhvillimin e Rajoneve mbështet projektet e partneritetit ndërvendor, rajonal, ndërrajonal, si një incentivë për zhvillimin partneriteteve si dhe sinergji për zhvillimin lokal e rajonal. Megjithatë, rajonet e zhvillimit paraqesin disa veçori të poleve zhvillimore dhe potencialeve ekonomike të tyre, mbi të cilat mund të ndërtohen partneritete për zhvillim (shiko harta në aneksin 2).

IV. AKSET PRIORITARE TË PROGRAMIT OPERACIONAL

Programioperacional përfshin 4 objektiva kryesorë zhvillimorë për vitin 2017, që kanë të bëjnë me: i) ndërhyrje në infrastrukturë dhe akses në shërbime; ii) zhvillimin e qëndrueshëm dhe cilësinë e jetës, qytetet moderne; iii) mbështetjen dhe fuqizimin e ekonomive lokale; iv) kohezionin dhe ndërveprimin rajonal, partneritetin vendor, ndërvendor, ndërrajonal. Mund të aplikohen të gjitha apo disa akse prioritare për secilën zonë të zhvillimit rajonal.

Objektivi kryesor 1: Promovimi i zhvillimit të qëndrueshëm

Këtu mund të konsiderohet mbështetja e nismave që shërbejnë si katalizator i zhvillimit territorial në **zonat më pak të zhvilluara**, përmes ndërhyrjeve komplementare të cilat përmirësojnë infrastrukturën vendore dhe rivitalizojnë ekonominë lokale.

Por edhe rritja e vlerës dhe vazhdimësisë së veprimeve dhe ndërhyrjeve transformuese është për t'u konsideruar se kontribuon në modelin e zhvillimit të qëndrueshëm.

Shtylla I – “Programi i zhvillimit të infrastrukturës vendore dhe rajonale”

Objektivi specifik 1: Zonat më pak të zhvilluara (Programi i disparitetit)

Këtu mund të konsiderohet zbutja/eliminimi i disparitetit gjeografik dhe të zhvillimit midis rajoneve të zhvillimit dhe njësive vendore.

Formohet nga këto grante:

- a. granti për infrastruktura vendore dhe rajonale;
- b. granti për arsimin bazë;
- c. granti për arsimin e mesëm;
- d. granti për shëndetësinë;
- e. granti për ujësjellës-kanalizimet:
 - Masa 1: Përmirësimi i aksesit, lëvizshmërisë dhe infrastrukturës në zonat më pak të zhvilluara, si dhe në ujësjellës-kanalizime.;
 - Masa 2: Përmirësimi i cilësisë së strukturave arsimore, mundësimi i aksesit me zonat e pambuluara me shërbim;
 - Masa 3: Përmirësimi i cilësisë së strukturave shëndetësore, mundësimi i aksesit me zonat e pambuluara me shërbim;

- Masa 4: Shkolla - Qendër komunitare (terenet sportive);
- Masa 5: Rivitalizimi i zonave informale, sigurimi i infrastrukturës së aksesit.
- Masa 6 : Rritja e aksesit në shërbime, me anë të aksesit në shërbime online, përmes rritjes së mbulimit.

Objektivi specifik 2: Kohezioni territorial dhe zhvillimi i balancuar rajonal (projektet komplementare)

Financimi i projekteve komplementare që lidhin dhe rrisin jetëgjatësinë e investimeve të mëparshme ose të reja, duke përmirësuar cilësinë e shërbimeve dhe konektivitetin.

Formohet nga këto grante:

- granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale;
 - grantet për arsimin;
 - granti për shëndetësinë;
 - granti për artin dhe kulturën;
 - granti për ujësjellës-kanalizime;
 - granti konkurrues për rehabilitim mjedisor, gjelbërim dhe pyllëzim;
- Masa 1: Përmirësimi i infrastrukturës për promovimin e atraksioneve, nxitjen e ndërlidhjes rurale-urbane dhe konkurrueshmërisë (infrastrukturë rrugore me interes të veçantë zhvillimi etj.)
 - Masa 2: Përmirësimi i transportit, lëvizshmërisë dhe infrastrukturës ndërlidhëse lokale, ndërvendore, rajonale dhe ndërrajonale.
 - Masa 3: Zhvillimi i zonave funksionale të qyteteve /fshatrave.
 - Masa 4: Shërbime vendore dixhitale për qytetarët dhe biznesin, bazuar në zgjidhjet “Në një sportel”, nëpërmjet platformave të integruara.
 - Masa 5: Pasurimi dhe gjallërimi i parqeve urbane dhe shërbimeve komunitare rural - urban ndërvendore dhe rajonale.
 - Masa 6: Fuqizimi i lidhjeve fshat – qytet, ngritja e qendrave multifunksionale (si edukim-luaj-sport, etj.).

Objektivi kryesor 2: Stimulimi i potencialit ekonomik në zonat me përparësi zhvillimi dhe specifikë zhvillimi

Investime të reja apo mbështetje e projekteve ekzistuese, në grupime **zonash me përparësi zhvillimi dhe specifikë zhvillimi**, me interes turistik, agroturizmi dhe bujqësi dhe me potencial zhvillimi ekonomik (fshatra turistikë, itinerarë kulturorë/trashëgimie/historikë etj.), zona të përmisuara të biznesit.

Shtylla I “Programi i zhvillimit të infrastrukturës vendore dhe rajonale”.

Shtylla III “Programi i mbështetjes për ekonominë”.

Objektivi specifik 1. Stimulimi i zonave dhe poleve potenciale, cluster të zhvillimit dhe zhvillimi i ekonomisë lokale dhe rajonale

Formohet nga këto grante:

- granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale;
- granti për mbështetjen për ekonominë.
- Granti “Shqipëria dixhitale”

- Masa 1: Promovimi i rritjes të rrjetit të tregtisë, ngritjes dhe zhvillimit të zonave të përmirësuara të biznesit, si edhe stimulimi i investimeve në grupime zonash me interes agroturizëm, etj;
- Masa 2: Promovimi dhe fuqizimi i zonave me potencial ekonomik (investime për krijimin e vlerës së shtuar;
- Masa 3: Plotësimi dhe përmirësimi i infrastrukturave lidhëse në ndihmë të zhvillimit të zonave ekonomike lokale dhe rajonale me qëllim përmirësimin e rrjeteve të shpërndarjes së produkteve;
- Masa 4: Promovimi i ngritjes së itinerareve kulturore/turistike grupime zonash me interes turistik, bujqësor, fshatra apo të kapitalit lokal dhe rajonal etj;
- Masa 5: Për t'u zhvilluar sipas pikës 2.3, të aneksit 3, të ligjit të buxhetit për vitin 2017.;

Objektivi specifik 2. Zhvillimi i turizmit të qëndrueshëm, si shtysë për konkurrueshmërinë dhe zhvillim rajonal

Formohet nga këto grante:

- a) granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale;
- b) granti për mbështetjen për ekonominë.
 - Masa 1: Plotësimi dhe përmirësimi i infrastrukturave lidhëse dhe të aksesit në ndihmë të zhvillimit të zonave turistike.
 - Masa 2: Rivitalizimi i qendrave të fshatrave turistike me qëllim fuqizimin e ekonomisë lokale.
 - Masa 3: Ndërtimi i infrastrukturave të turizmit me qëllim shfrytëzimin e burimeve natyrore për zhvillimin e turizmit.

Objektivi specifik 3. Mbështetje për ekonominë rajonale

Formohet nga këto grante,

- a) granti: “Nënprogrami specifik i pjesëmarrjes shtetërore me instrumente të financimit dhe forma partneriteti në shoqëri tregtare” dhe granti: “Nënprogrami specifik i mbështetjes financiare për ndërmarrjet mikro, të vogla dhe të mesme (NMVM-të)”:
 - Masa 1: Mbështetje financiare për zhvillim ekonomik dhe nënObjektivi specifikn e zhvillimit rajonal e lokal përmes mbështetjes së NVM-ve (ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme);
 - Masa 2: Mbështetje financiare për projekte të njësive ekonomike të njësive të pushtetit vendor.

Objektivi kryesor 3: Qytetet moderne

Këtu mund të konsiderohet përmirësimi dhe modernizimi i shërbimeve publike përmes platformave inovative në shërbim të qytetarëve dhe biznesit; Ndërtimi i sistemeve dixhitale multifunksionale për menaxhimin e infrastrukturës së qyteteve, planifikimin dhe zhvillimin e territorit, si dhe shërbimeve vendore dixhitale për qytetarët e biznesit, si dhe sistemeve të informacionit për qytetarët, rritja e mbulimit duke rritur kështu aksesin në shërbime.

Shtylla II – Programi “Shqipëria dixhitale”

Objektivi specifik 1. Fuqizimi i ndërhyrjeve të nisura dhe rivitalizimi i qytetit, fshatit, poliqendrave urbane.

Formohet nga këto grante:

- b) granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale;
- c) granti për ujësjellës-kanalizime;
- d) granti konkurrues për rehabilitim mjedisor, gjelbërim dhe pyllëzim;

Masa 1: Rivitalizimi i hapësirave publike, hapësirave me tipare natyrore, zonave dhe infrastrukturës në shërbim të ekonomive lokale dhe rajonale.

Masa 2: Rivitalizimi i poliqendrave urbane dhe qendrave lokale, rrjetëzimi dhe nxitja përmes bashkjetesës komunitare.

Masa 3: Përmirësimi i aksesit, lëvizshmërisë dhe infrastrukturës së ndërlidhjes.

Masa 4: Rehabilitimi mjedisor, gjelbërimi e gjallërimi i parqeve urbane, ndërvendore, etj.

Masa 5: Përmirësimi i cilësisë së jetës së qytetarëve përmes zhvillimit të potencialeve.

Objektivi specifik 2. Modernizimi i sistemeve, menaxhimit dhe shërbimeve për qytetarët dhe konkurrueshmërisë ekonomike.

Formohet nga granti “Shqipëria dixhitale”

- Masa 1: Platforma inovative me të dhënat e qyteteve në shërbim të qytetarëve;
- Masa 2: Sisteme dixhitale multifunksionale për menaxhimin e infrastrukturës së qyteteve në shërbim të qytetarëve dhe sistemet për përmirësimin e administrimit vendor dhe rajonal (bashkitë etj.)
- Masa 3: Sisteme gjeografike dhe të informacionit për programimin dhe zhvillimin e territorit dhe menaxhimin në nivel rajonal.

Këto objektiva detajohen më pas në drejtime prioritare, përmes granteve dhe në masa për arritjen e tyre.

V. FINANCIMI

Për vitin buxhetor 2017, Fondi për Zhvillimin e Rajoneve është planifikuar në tre shtylla kryesore financimi, specifikuar, si më poshtë vijojnë:

A. Shtylla I: “Programi i zhvillimit të infrastrukturës vendore dhe rajonale”

Ky program përbëhet nga 6 grante konkurruese, specifikuar, si më poshtë vijon:

7. Granti për infrastrukturën vendore dhe rajonale ka burim financimi Programin “Infrastruktura vendore dhe rajonale” pranë Ministrisë së Zhvillimit Urban;
8. Grantet për arsimin kanë burim financimi programet e mëposhtme buxhetore të Ministrisë së Arsimit:
 - i. granti për arsimin bazë, me burim financimi Programin e buxhetit “Arsimi bazë (përfshirë arsimin parashkollor)”;
 - ii. granti për arsimin e mesëm, me burim financimi Programin e buxhetit “Arsimi i mesëm (I përgjithshëm)”;
 - iii. granti për arsimin universitar, me burim financimi Programin e buxhetit “Arsimi universitar”;
 - iv. granti për sportin, me burim financimi Programin e buxhetit “Mbështetje për sportin”;
9. Granti për shëndetësinë (shërbimet e kujdesit shëndetësor parësor) ka burim financimi Programin e buxhetit “Shërbimet e kujdesit parësor”, të Ministrisë së Shëndetësisë;
10. Granti për artin dhe kulturën ka burim financimi Programin e buxhetit “Arti dhe kultura”, të Ministrisë së Kulturës;

11. Granti për ujësjellës-kanalizime ka burim financimi Programin e buxhetit “Furnizimi me ujë dhe kanalizime”, të Ministrisë së Transportit dhe Infrastrukturës, si dhe grantin konkurrues për infrastrukturën vendore dhe rajonale;
12. Granti konkurrues për rehabilitim mjedisor, gjelbërim dhe pyllëzimin ka burim financimi Programin e buxhetit “Administrimi i pyjeve”, të Ministrisë së Mjedisit.

B. Shtylla II: Programi “Shqipëria dixhitale”

Ky porogram që përfshin inovacionin dhe teknologjinë e informacionit dhe komunikimit, ka burim financimi Programin “Infrastruktura vendore dhe rajonale” pranë Ministrisë së Zhvillimit Urban.

Ky program përbëhet nga një grant konkurrues, si më poshtë vijon:

- a) Granti konkurues për “Shqipëria dixhitale”.

C. Shtylla III: “Programi i mbështetjes për ekonominë”

Programi i shtyllës 3: “Mbështetje për ekonominë” ka burim financimi Programin “Infrastruktura vendore dhe rajonale” pranë Ministrisë së Zhvillimit Urban dhe përbëhet nga grantet:

- a) Granti: “Nën Programi i pjesëmarrjes shtetërore me instrumente të financimit dhe forma partneriteti në shoqëri tregtare”;

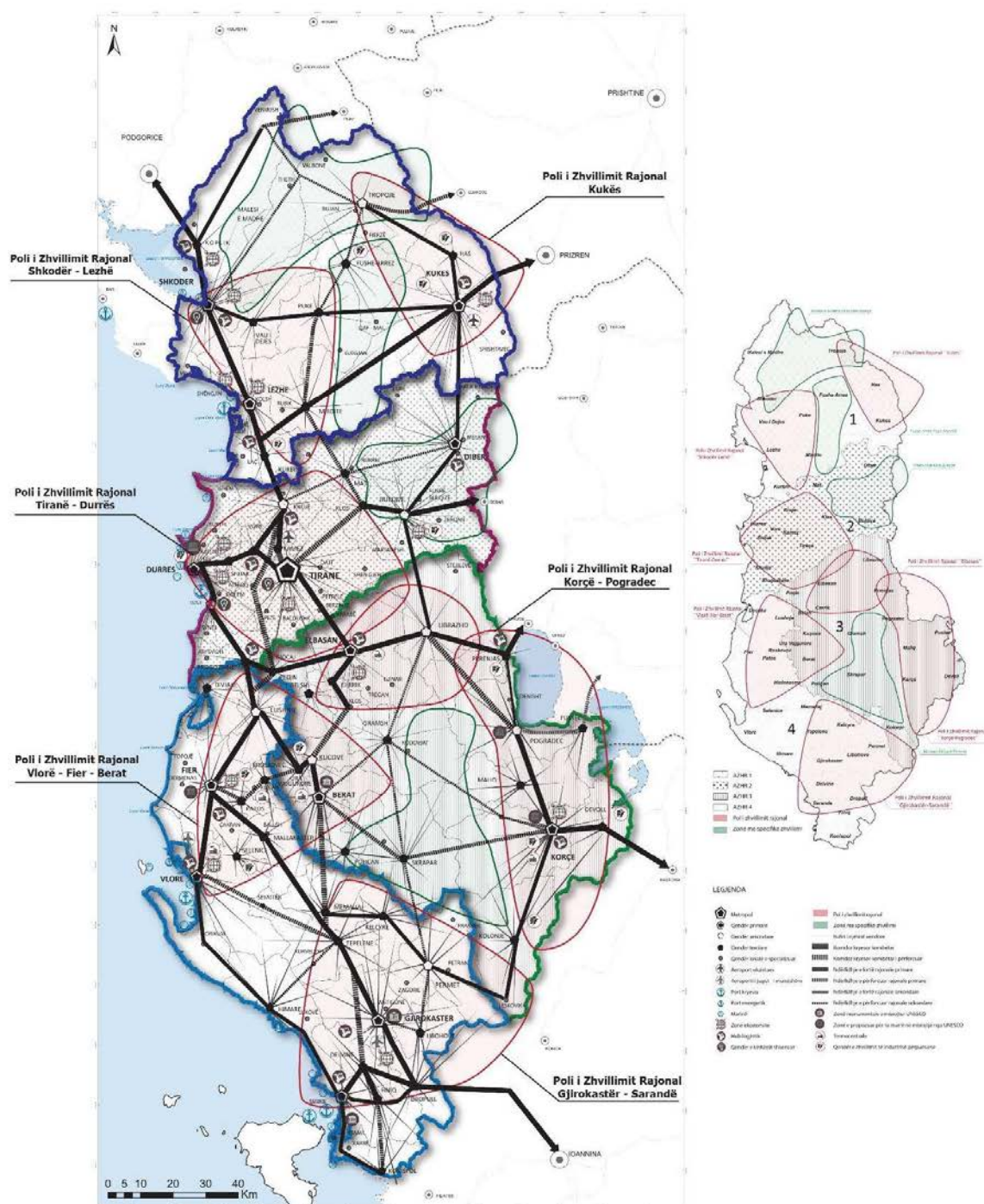
dhe

- b) Granti: “Nën Programi i mbështetjes financiare për ndërmarrjet mikro, të vogla dhe të mesme (NMVM-të)”.

VI. PERFORMANCA DHE MONITORIMI

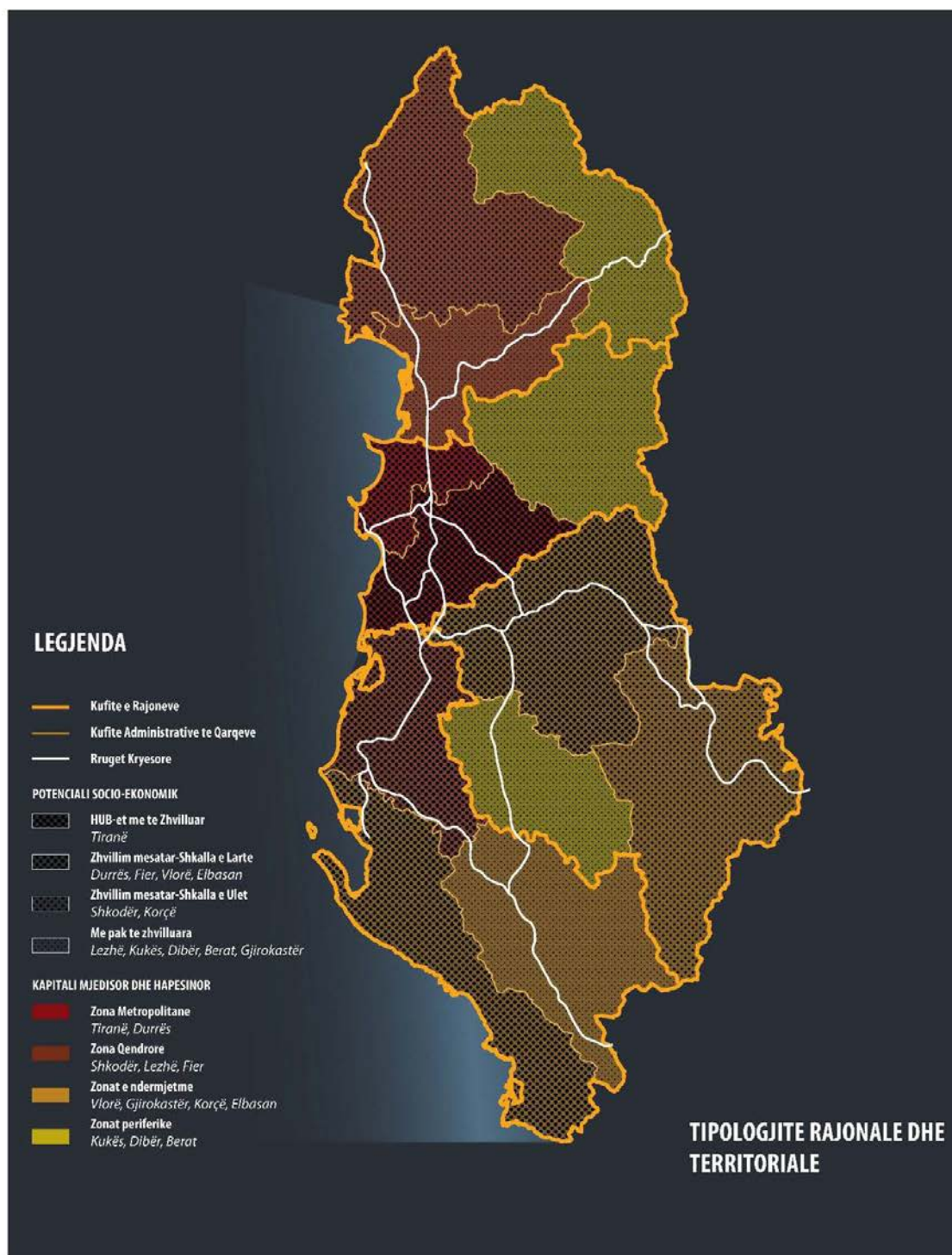
Monitorimi i programeve bëhet në përputhje me dispozitat e përcaktuara në aneksin 3, të ligjit nr. 130/2016, “Për buxhetin e vitit 2017”, vendimeve të Komitetit për Zhvillimin e Rajoneve dhe aktet ligjore dhe nënligjore të zbatueshme në fuqi.

Sipas legjislacionit në fuqi, përgjegjës për këtë janë ministritë dhe sekretariatet përkatëse, si edhe autoritetet zbatuese të projekteve.

**BURIMI: Plani i Përgjithshëm Kombëtar
Miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave
Nr.881 datë 14.12.2016**

Aneksi 2.1 Tipologjitë rajonale dhe territoriale

Aneksi 2.2 Vëstrim mbi potencialet

